

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirakssjóri: Kristján Dahl
Ljósmyndari: Kjalmar Lindenskov

Blaðfólk: Randi Jacobsen - Dagny
Joensen - Tórfim Smith -
Hilmar Jan Hansen -
Justinus Eldesgaard

Útgevandi: P/T Sosialurin
Útseting: P/T Sosialurin
Prent: P/T Pressan 1981

Bústaður: Argjavegi 28
Argjum
Telefon: 11820

Postað: Postsmoga 78
110 Tórshavn
Telefax: 14720

Hvar er orðaskiftið!

Tað er okkara demokratiski rættur at kunna siga og skriva okkara meining. Hóast øll vita hetta, so er langt millum orð og gerð. Taka vit føroyska samfelagið, so má tíanverri sigast, at vit hava einki orðaskifti. Bert okkurt smáglepsið, onkur niðurgerðing og útspill- ing og sum oftast undir dulnevni. Hetta er tað heila.

Tað átti at verið skyldan hjá flestu av okkum at luttikið í tí samfelagsliga orðaskiftinum. Hetta er ella eigur at vera ein týðandi partur av sjálvari sam- felagsmenningini tað veri seg á vinnu- lívsøkinum, innan metan osfr. Ikki minst fólkavaldir politikarar, fólk, sum hava havt móguleika at nema sær kostnaðarmiklar útbúgvingar og fólk, sum sita í lykalstørvum av bæði einum og øðrum slag áttu at kent tað sum sína sjálvsögðu skyldu at verið við í um- rødda orðaskifti.

Í blaðnum í dag hevur stjórín á Men- ingarstovuni áhugaverða grein, sum átti at verið grundarlag einum víðari orðaskifti. Men helst fara orð hansara eins og so mong onnur at verða gloymd eins skjótt og tey eru skrivað.

Ein kundi so hóskandi spurt, hvør or- søkin er til hesa løgna og ódemokrat- isku tøgna, sum valdar í hesum landi! Ein samfelagsfrøðingur gav herfyri í

útvarpinum bløðunum skyldina. Sjálv- andi hava bløðini og eisini loftmiðlarnir sína skyld. Taka vit t.d. Dimmalæt- tingina, so má sigast, at tey mongu dul- nevndu lesarabrøvini, sum fleiri hava skuldssett fyrrverandi blaðstjórán at hava skrivað, hava havt ringa ávirkan á samfelagstjakið. Tey hava í mongum førum verið forðummandi, og úttan navn hava tey ikki havt nakra sum helst positiva ávirkan á samfelagstjakið. Tað er eisini ein sannroynd, at navngivnir persónar treyðugt svara dulnevndum lesarabrøvum aftur. Her eigur eisini Sosialurin at taka í egnan barm. Spurningurin er hvussu leingi blaðið eigur at halda fram við at hýsa dulnevndum lesarabrøvum.

TAKA vit so táverandi Dagblaðið við Óla Breckmann sum blaðstjóra, so minnst vit, hvussu hatska og ómenn- iskjansliga skrivning og hetz hansara móti ávisum bólkum og einstaklingum í samfelagnum legði sína køvandi hond á alt sakligt orðaskifti. Tað var so galið, at fólk, fyrri ikki at verða sett í bás við bæði Stalin og Hitler, rætt og slætt lótu vera við at triva í pennin og brúka sín demokratiska rætt at siga sína egna hugsan. Nú er tann vandin so horvin. Ella er hann! Taka vit Oyggjatiðindi, so hevur hetta blað lagt eina líknandi linju sum táverandi dagblaðsstjórín við at leggja eftir útsjón og øðrum persón- ligum eginleikum hjá fólki, sum ditta sær at hava áskoðanir, sum ganga ímóti

teimum hjá hesum blað. Eisini hetta hevur fingið fólk at halda seg aftur at luttaka í tí almenna orðaskiftinum: rætt og slætt av ótta fyrri, at tey sjálvi og familja skulu verða hongd út.

VIÐ hesum í huga ber tað til at siga, at bløðini eiga sína stóru skyld í, at einki veruligt orðaskifti fæst í hesum landi. Haraftrat kemur so politiska tilnýti hjá bløðunum. Hetta hevur í ávisan mun eisini verið við til at forða fyrri einum nóg seriøsum og breiðum orðaskifti. Tað var tí eisini nettup ætlan okkara við at koma út fimm ferðir um vikuna og leggja stórri dent á objektivan tíð- indaflutning - at skapa ein betri karm um eitt meira seriøst og objektívt orð- skifti. Hetta meta vit hevur eydnast - tó bert lutvíst, og tað er tí vón okkara, at m.a. okkara blað, sum kemur so oftani út, kann verða brúkt av lesarunum til umrødda orðaskifti.

MEN ein stórur partur av skyldini fyrri tað tørvandi sakliga og mennandi orð- skifti liggur helst hjá okkara politik- arum. Alt ov nógvir av teimum fólka- valdu luttaka als ikki í orðaskiftinum. Hava rætt og slætt onga meining um mong av teimum stórmálum, sum teir eru valdir á ting til nettup at hava eina meining um. Harfyri er ikki sagt, at teir, sum altíð leika í, eru garantar fyrri ein- um mennandi orðaskifti. Mong eru dømini um júst tað øvugta, har einstakir politikarar við sínum áhaldandi orð-

floymi hava kvalt eithvørt víðari kjak.

STJÓRÍN á fiskirannsóknarstovuni nam við umrødda spurning í einum víðtali við Sosialin nú um dagarnar. Har gav hann lutvíst fjølmíðlumum skyldina fyrri, at vit einki veruligt orðaskifti hava í hesum landi, men vísti kanska serstak- liga á leiklutin hjá tingmonnum. Teir, sum halda seg hava skil á fiskiskapi, tosa bara um fisk, meðan tey, sum halda seg hava skil á skúla, bara tosa um skúla. Heldur skuldi tað verið beint øvugt segði hann og við tí sipaði hann helst til, at okkum tørvar eitt meira breitt og objektívt orðaskifti, har tað ikki bara eru teir somu, sum í einum ávisum máli, ið siga sína hugsan og til endans taka sær avgerðirnar.

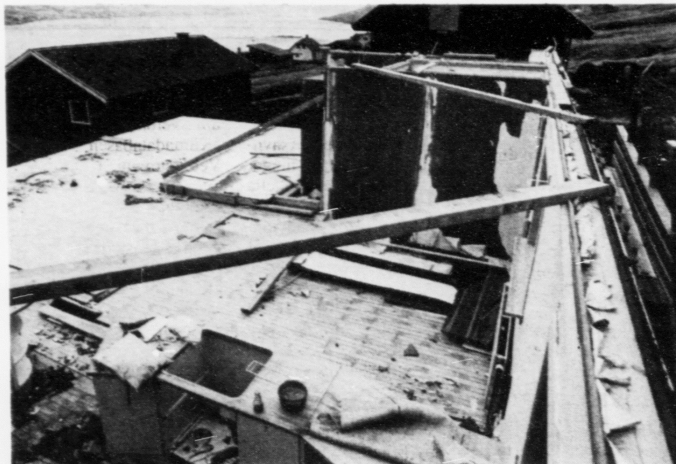
VIT eiga nú at líta frameftir. Fjøl- miðlarnir eiga allir sum ei at vera við til at menna orðaskiftið tvs. bæði at leggja upp til kjak um týðandi mál og at geva fólki innivist fyrri sínum hugsanum. Sum almennir fjølmíðlar hava útvarpið og sjónvarpið eina sera stóra ábyrgd í so máta. Hvussu teir hava megnað at røkja hesa uppgávu kunnu vit venda aftur til eina øðru ferð. Men okkara politikarar og tey mongu við hollum útbúgvingum áttu at kent tað sum sína skyldu mótvægis samfelagnum øllum at verið virkin í orðaskiftinum. Og her býður Tíðindablaðið Sosialurin sær so at geva rúmd fyrri tilfari, greinum ol., sum kann verið við til at røkka umrødda setningi.

randi

Brunatryggingin um sjálvsábyrgd:

Kann broytast aftur

Eitt endamálið við sjálvsábyrgdini fyrri stormskaðar var at fáa fólk at ansa betur eftir, sigur Anna Larsen, nevndarformaður. Í fjør vóru útreiðslurnar fyrri stormtrygging meira enn tríggjar ferðir so stórt sum inngjaldið

Tá hús eru farin av stormi, hevur tryggingingin higartil gildið fullt endurgjald. Síðan á nýggjárinum hava fólk sjálf gildið fyrstu trý túsund krónurnar av hvørjum skaða

Avgerðin hjá nevndini fyrri Føroya Brunatrygging um at seta sjálvsábyrgd fyrri stormskaða, soleiðis at fólk sjálf skulu gjalda tær fyrstu 3000 krónurnar av hvørjum skaða, hevur ikki fingið líka góða móttøku allastaðni.

Men tað hevur sína orsök. Útgjaldingarnar hjá Bruna- tryggingini í fjør fyrri skaðar vóru so høgar, at tær vóru meira enn tríggjar ferðir samlaðu inngjöldini. Inngjöldini vóru 7,5 mió. krónur, og Brunatryggingin rindaði útaftur smáar 25 mió. krónur fyrri stormskað- ar, sigur Suni Joensen, stjóri á Føroya Brunatrygging.

Anna Larsen, nevndar- formaður, sigur, at okkurt mátti gerast. Tryggingina vildu tey ikki hækka meira enn 0,2 o/oo, nú so nógv

aðrar fastar útreiðslur hjá húsarhaldum eru farnar upp. Nevndin valdi heldur at seta sjálvsábyrgd, ið vanligt er í øðrum londum. Sjálvsá- byrgd er eisini fyrri aðrar tryggingar hjá Brunatryg- gingini.

-Gongur hetta ikki, so ber sjálvandi til í staðin at hækka tryggingargjaldið, sigur Anna Larsen.

Hon sigur, at eitt av enda- málunum við broytingini er at fáa fólk at ansa betur eftir.

Onkur hevur nevnt, at ein vandin við sjálvsábyrgdini er, at fólk ikki fara at boða frá skaðunum, tí tey vita, at tey ikki fáa alt gildið, og at so forfarast húsin meira og meira.

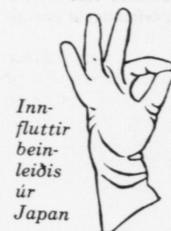
Um so verður, ber hetta ikki til, heldur Anna Larsen. Suni Joensen, stjóri í Føroya Brunatryggingin er samdur við hana í tí. Og skuldi tað hent, at javnvág aftur verður millum inntøk- ur og útreiðslur av storm- tryggingum, kann skipanin altíð broytast aftur, sigur Suni Joensen.

Tey minna bæði á, at gjaldið fyrri stormtrygging hevur verið væl hægri fyrr. Í 1950 var tað 5 o/oo. Í 1987- áðrenn ódnimar blivu so vanligar - varð avgjørt at lækka gjaldið heilt niður í 0,3 o/oo. Nú fór tað upp

aftur á 0,5 o/oo.

Í hesum seinastu ódnun- um hava skaðarnir ikki verið so stórir, tí fólk eru betur fyrrireikað. Tað skuldi havi við sær, at minni verður at gjalda út hjá Brunatryg- gingini.

Vinyl- og gummi
HANDSKAR
til alt arbeiði

ADC
Heilsølan

Láarvegi 14. Tórshavn
Tlf. 15828. Fax. 15893